

СТВОРЕННЯ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Коритник О. О., студентка 7 курсу магістратури факультету Менеджменту
Дегтяр О. А., д-р наук з державного управління, доц.

*Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова*

Реформа місцевого самоврядування одна з головних цілей держави у сучасній Україні, якщо брати до уваги глобальні зміни які відбулися останнім часом, а саме – бажання інтегруватись у європейський політичний та соціально-економічний простір і побудувати ефективну модель публічної влади на загальнодержавному і регіональному рівнях [1].

Розвиток країни в цілому неможливий без розвитку окремих її складових– регіонів, тому теоретики та практики місцевого самоврядування Чернов С.І. [2], Бабаєв В.М. [3], Дегтяр О.А. [4], Бельська Т.В. [5] у своїх публікаціях аналізують перспективи розвитку місцевого самоврядування. Все ж існує необхідність вдосконалення теоретичних та практичних знань державотворення, зумовленого змінами в політичній системі, проведенням територіальних, адміністративних та регіональних реформ.

Уряд України вживає заходів щодо модернізації місцевого самоврядування. 1 квітня 2014 року розпочалась реформа місцевого самоврядування й територіальної організації влади в Україні, першим кроком була ухвала нової концепції, головна ідея якої – децентралізація влади в країні і суттєве розширення повноважень територіальних громад. Реформа повинна вирішити ряд важливих питань, зокрема, подолати негативні процеси в соціально-економічному та культурному секторі територіальних громад і регіонів, забезпечити суттєве підвищення рівня та якості життя більшої частини громадян України. Цього результату можливо досягти послідовним проведенням реформ місцевого самоврядування, територіальної організації влади в Україні, розширенням повноважень органів місцевого самоврядування та удосконаленням наявної системи управління на місцях [6].

Досвід розвинутих країн демонструє, що основною передумовою успішного розвитку громад є об'єднання територій та ресурсів. Така громада відповідатиме новим вимогам, одержуватиме значно більші ресурси та повноваження. На рівні потужної громади вирішуватимуться питання місцевого економічного розвитку, планування розвитку територій, утримання місцевої інфраструктури, забудови, благоустрою території, соціальної допомоги, культури, первинної охорони здоров'я, середньої, дошкільної та позашкільної освіти, муніципальної міліції, пасажирських перевезень на території громади, житлово-комунальних послуг, утримання об'єктів комунальної власності. А передача ресурсів, повноважень та відповідальності на базовий рівень – це і є децентралізація.

Головні принципи децентралізації – справедливість, доцільність та відповідальність. Це те, що зараз дуже потрібно нашій державі. Згідно зі

статтею 140 Конституції України, місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи [7]. Формально територіальна громада має право самостійно, без створення спеціальних органів реалізовувати своє право на місцеве самоврядування. Органи місцевого самоврядування створюються з метою реалізації інтересів територіальної громади через надання їм відповідних повноважень. Таким чином, населення відповідної адміністративно-територіальної одиниці, яке складає територіальну громаду, наділено владою, яку і реалізує безпосередньо або через сформовані ним органи місцевого самоврядування.

Наприклад, крихітне село не може собі дозволити утримувати сільраду з працівниками, яким ще треба платити заробітну платню! А як не в змозі утримувати самостійно, значить потрібні дотації з центрального бюджету. Оскільки таких сільрад в країні надзвичайно багато, грошей «згори» ледве вистачає на зарплату працівникам.

І в багатьох сільрадах керівництво сидить, склавши руки, виправдовуючись відсутністю коштів. Мовляв, грошей немає, тому ми нічого не робимо. Виходить, бідним бути вигідно? Але за чий рахунок? Такого не повинно бути.

Держава забезпечує прийняття всіх необхідних законів, передає ресурси та повноваження на місця. У результаті реформи держава створює необхідні умови для розвитку громад, а вже вони самі обирають пріоритети, чи потрібен громаді і місцевій молоді новий коледж чи училище, чи дати «зелене світло» інвестору з переробки відходів, чи запустити новий маршрут транспорту, чи побудувати додатковий медичний заклад.

Перший крок – бюджетна децентралізація – виявився успішним. Держава здійснює організаційну та методичну підтримку процесу об'єднання громад, яке відбувається на підставі Закону України «Про добровільне об'єднання громад».

Закон «Про добровільне об'єднання громад» визначає такий порядок дій:

- ініціювання об'єднання;
- підготовка рішення про об'єднання;
- громадське обговорення;
- утворення об'єднаної громади [8].

Що дасть об'єднання громади? По-перше, має покращитися управління громади. Громада матиме компетентну раду та кваліфікований виконком, бо з більшим населенням та територією буде більше кандидатів на посаду голови та депутатів місцевої ради, тож буде з кого обирати найбільш чесного та працьовитого. Крім того, штатна структура буде більш ефективною з точки зору доцільності посад. Наприклад, якщо сім сільрад об'єднуються в одну громаду, то замість семи голів, семи секретарів, семи бухгалтерів буде сім старост, один бухгалтер, декілька працівників планово-економічного відділу, які плануватимуть доходи та витрати бюджету, зокрема податкові надходження та напрями інвестицій. Також для громади працюватимуть юристи, декілька

співробітників відповідатимуть за архітектуру – благоустрій, планування, забудову і т. ін. Таким чином згадані вище спеціалісти працюватимуть на благо громади, а також надаватимуть необхідні адміністративні та соціальні послуги ближче і зручніше. За довідками та багатьма іншими послугами не потрібно буде їхати в район.

По-друге, завдяки новій бюджетній політиці об'єднані громади отримують додаткові фінансові ресурси для розвитку інфраструктури – доріг, освітлення, водопостачання, водовідведення, утилізації побутових відходів тощо.

По-третє, більш ефективне управління, наявність планів розвитку, прозорість рішень зроблять громади привабливими для інвесторів, що забезпечить економічний розвиток та нові робочі місця. У громадян,

особливо у молоді, нарешті з'явиться можливість для реалізації власного потенціалу в тому місці, де вони народились та вирости [9].

Інтереси жителів села у виконавчому органі місцевої ради об'єднаної територіальної громади представлятиме староста. Староста обирається в селах і селищах за рішенням місцевої ради і представляє інтереси мешканців села у виконавчому орган місцевої ради об'єднаної громади. Він також бере участь у підготовці бюджету громади в частині, що стосується фінансування програм на території свого села чи селища.

Отже, об'єднання громад – це шлях до сильної, успішної країни, до впевненого майбутнього для себе та своїх нащадків!

Література:

1. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року № 280. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z970280.html.
2. Чернов С. І. Впровадження моделі smart cities & smart communities у діяльність спроможних громад / Чернов С. І. // Інновації в управлінні соціально-економічним розвитком : зб. матеріалів І міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. присвяченої 95-річчю Харківського національного університету міського господарства імені О. М. Бекетова (5 березня 2018 року, м. Харків). – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова 2018. – С.161-163.
3. Бабаєв В. М. Управління міським господарством: теоретичні та прикладні аспекти: монографія / В. М. Бабаєв. – Х. : Магістр, 2004. – 204 с.
4. Дегтяр О. А. Інформаційна підтримка прийняття рішень в управлінні соціально-економічним розвитком регіону / О. А. Дегтяр, О. М. Непомнящий // Публічне урядування. – 2017. – № 2. – С. 108-118. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/pubm_2017_2_10.
5. Бельська Т. В. Проблеми становлення асиметричних об'єднаних територіальних громад: комунікативний аспект / Т. В. Бельська, М. В. Інкін // Публічне урядування : зб. наук. пр. – К. : ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2018. – № 5 (15).
6. Інституції місцевого розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://cd-platform.org/publications/1372-instytutsiyi-mistsevoho-rozvytku>.
7. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96 // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
8. Про добровільне об'єднання територіальних громад : Закон України від 05.02.2015 № 157-VIII. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/157-19>
9. Гарантії місцевого самоврядування [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://yurist-online.com/ukr/uslugi/yuristam/literatura/dergh_bud/82.php